

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **E. P.** bytom v P., D. ul. č. X., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. júna 2008, č. k. 13Sd /101/2007 – 51, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 11. júna 2008, č. k. 13Sd /101/2007 – 51 **m e n í** tak, že rozhodnutia odporkyne zo 16. júla 2007 číslo X. a zmenové rozhodnutie z 24. júla 2007 číslo X. **z r u š u j e** a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 11. júna 2008, č. k. 13Sd /101/2007 – 51, potvrdil rozhodnutie odporkyne zo 16. júla 2007 číslo X. a zmenové rozhodnutie z 24. júla 2007 číslo X., podľa ktorých navrhovateľovi zanikol nárok na invalidný dôchodok s účinnosťou od 18. septembra 2007 z dôvodu, že podľa posudku posudkového lekára už nie je invalidný, ale je

len čiastočne invalidný a zároveň mu od 18. septembra 2007 priznala čiastočný invalidný dôchodok. Krajský súd rozhodnutia ako aj postup odporkyne považoval za vecne správne.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal včas odvolanie navrhovateľ a žiadal, aby odvolací súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu, lebo súd rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Tvrdil, že odňatie invalidného dôchodku a priznanie len čiastočného invalidného dôchodku nezodpovedá jeho zdravotnému stavu, ktorý sa nezlepšil. Poukázal tiež na skutočnosť, že ten istý posudkový lekár odporkyne v záveroch svojho posudku z 5. októbra 2006 zistil, že navrhovateľ je invalidný a zároveň zistil, že je čiastočne invalidný od toho istého dátumu, teda od 16. júla 2007.

Odporkyňa žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Podľa § 263a ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších zákonov (ďalej len „o sociálnom poistení“), poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak, a rozhodne o sume invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 sa vypláca invalidný dôchodok v sume určenej podľa zákona účinného od 1. januára 2004 a trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, a to od zmeny sumy invalidného dôchodku z dôvodu preskúmania trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006.

Podľa § 29 ods. 1 písm. a/ a ods. 3 písm. a/, b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) občan má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidným, bol zamestnaný po dobu potrebnú pre

nárok na tento dôchodok a v čase vzniku invalidity nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok.

Občan je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie, alebo je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod.).

Podľa § 37 ods. 3 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení občan je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok, ktoré ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podľa § 112 ods. 2 a ods. 6 zákona o sociálnom poistení dávka sa odníme, ak zanikol nárok na dávku alebo ak sa zistí, že sa dávka priznala neprávom.

Dávka sa odníme, zníži alebo jej výplata sa zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplatila.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne zo 16. júla 2007 číslo X. 0 podľa § 263a ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení od 18. apríla 2006 zvýšený invalidný dôchodok, lebo podľa záverov posudku posudkového lekára odporkyne z 5. októbra 2006 bol naďalej invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.

Ďalším rozhodnutím zo 16. júla 2007 číslo X. 0 bol navrhovateľovi odňatý invalidný dôchodok podľa § 263 ods. 1, § 112 ods. 2 a 6 zákona o sociálnom poistení s odôvodnením, že podľa posudku posudkového lekára, bez udania čísla a dátumu posudku, navrhovateľ už nie je invalidný, ale je len čiastočne invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona o sociálnom zabezpečení, preto mu bol v súlade s § 112 ods. 2 a 6 invalidný dôchodok odňatý odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré už bol vyplatený.

Rozhodnutím z 24. júla 2007 číslo X. odporkyňa priznala navrhovateľovi čiastočný invalidný dôchodok podľa § 263a zákona o sociálnom poistení v spojení s § 37 zákona

o sociálnom zabezpečení od 18. septembra 2007 s odôvodnením, že podľa záverov posudku posudkového lekára z 5. októbra 2006 je navrhovateľ čiastočne invalidný, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok.

Predmetom súdneho preskúmania bolo rozhodnutie odporkyne z 24. júla 2007 a rozhodnutie odporkyne zo 16. júla 2007 o odňatí invalidného dôchodku.

Už rozhodnutie odporkyne zo 16. júla 2007 nezodpovedalo zákonu, lebo z neho nemožno zistiť, na základe akých skutočností bol navrhovateľovi odňatý invalidný dôchodok s poukazom na § 112 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Ak je dôvodom zániku nároku na dávku zmena v zdravotnom stave navrhovateľa, potom musí byť z rozhodnutia správneho orgánu nad akékoľvek pochybnosti zrejmé, kedy sa zdravotný stav navrhovateľa zmenil natoľko, že už nemá za následok invaliditu navrhovateľa, ale len jeho čiastočnú invaliditu a na základe akých dôkazov správny orgán k takémuto záveru dospel. Inak nemožno posúdiť, či zdravotný stav navrhovateľa bol zistený riadne.

Z uvedeného rozhodnutia však tieto skutočnosti nevyplývajú a preto podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd nepostupoval v súlade so zákonom, keď uvedené rozhodnutie považoval za vecne správne.

Až v rozhodnutí z 24. júla 2007 odporkyňa zistila, že navrhovateľovi bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok podľa § 263a zákona o sociálnom poistení v spojení s § 37 zákona o sociálnom zabezpečení od 18. septembra 2007 z dôvodu, že podľa posudku posudkového lekára odporkyne z 5. októbra 2006 je navrhovateľ čiastočne invalidný, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok.

Posudok z 5. októbra 2006 vypracovala MUDr. M. B., posudková lekárka Sociálnej poisťovne – ústredia v Bratislave bez prítomnosti navrhovateľa. Vyplýva z neho, že navrhovateľ od 1. februára 2006 nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona

o sociálnom zabezpečení, ale je čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. b) tohto zákona, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať doterajšie alebo iné sústavné zamestnanie len za osobitne uľahčených pracovných podmienok. Z posudku ďalej vyplýva, že navrhovateľ bol najprv čiastočne invalidným v dôsledku choroby, od roku 2000 je invalidný a po zhodnotení odborných nálezov jeho zdravotný stav podmieňuje od 1. februára 2006 čiastočnú invaliditu. Posudková lekárka však neuvádza, na základe čoho dospela k záveru, že k 1. februáru 2006 sa zdravotný stav navrhovateľa zlepšil, keď v tom istom posudku lekárka uvádza, že od roku 2000 je jeho stav bez progresie a stabilizovaný.

Taktiež z posudku MUDr. M. B. z 13. marca 2008, ktorý bol vypracovaný na žiadosť krajského súdu, opätovne bez účasti navrhovateľa, lekárka konštatuje, že „Všetky doložené lekárske vyšetrenia nedokumentujú zhoršenie zdravotného stavu navrhovateľa, ktorý sa nemení od r. 2000, nezhoršuje sa a vyžaduje sledovanie a liečbu.“

Jej závery však neobsahujú vyhodnotenie záverov MUDr. K. H., posudkovej lekárky sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v K., ktorá posudzovala zdravotný stav navrhovateľa 1. februára 2006, hoci ani v tomto posudku (ktorý bol vypracovaný ešte pred nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z.) nie je uvedené, v čom došlo k zlepšeniu zdravotného stavu navrhovateľa.

Podľa názoru odvolacieho súdu takéto posúdenie zdravotného stavu navrhovateľa neodôvodňuje záver o zlepšení zdravotného stavu navrhovateľa, ba dokonca o takom zlepšení, ktoré má za následok zmenu invalidity na čiastočnú invaliditu. Ani jeden z posudkov dostatočným spôsobom nezdôvodňuje, kedy došlo a zlepšeniu zdravotného stavu navrhovateľa, v čom toto zlepšenie spočíva a aký vplav má na rozsah zachovanej pracovnej schopnosti navrhovateľa.

Ak zo záverov obidvoch posudkov vyplýva, že navrhovateľ je od roku 2000 invalidný a v roku 2006, resp. 2008 sa jeho zdravotný stav oproti roku 2000 nezhoršil, neznamená takéto zistenie, že sa jeho zdravotný stav zlepšil spôsobom, ktorý už nemá za následok invaliditu navrhovateľa podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Pokiaľ posudková lekárka v posudku z roku 2008 zistila, že zdravotný stav navrhovateľa nevykázal žiadne známky zhoršenia, podľa názoru odvolacieho súdu z tohto samotného konštatovania nevyplýva, že sa zdravotný stav navrhovateľa zlepšil natoľko, že už naďalej nepodmieňuje invaliditu.

Pokiaľ invalidita navrhovateľa vznikla v roku 2000, potom ani v roku 2008 nemožno iba s poukazom stabilizáciu jeho ochorenia po roku 2000 konštatovať, že došlo k zlepšeniu jeho zdravotného stavu k 1. februáru 2006.

Podľa názoru odvolacieho súdu takýto záver posudkovej lekárky nie je dostatočný a doložený vykonaným dokazovaním, a to tým skôr, že navrhovateľa ani v jednom prípade pred vypracovaním posudková lekárka osobne nevyšetrila a jeho zdravotným stavom sa nezaoberala aj s ohľadom na jeho zlepšenie.

Z dôvodu, že pred rozhodnutím o invalidnom dôchodku má odporkyňa povinnosť v spolupráci so žiadateľom o dávku nad akékoľvek pochybnosti zistiť zdravotný stav žiadateľa, a to na základe odborných posudkov, ktoré pre ňu vypracovávajú posudkoví lekári, nemohla sa uspokojiť so závermi odborných posudkov, ktoré posudková lekárka vypracovala bez osobného vyšetrenia navrhovateľa a ktoré nie sú dostatočné ani presvedčivé v otázke posúdenia zlepšenia zdravotného stavu navrhovateľa.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval odvolanie navrhovateľa za dôvodné, lebo zistil, že napadnuté rozhodnutia odporkyne nezodpovedajú zákonu.

Odvolací súd preto rozsudok Krajského súdu v Nitre zmenil tak, že napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vrátil jej vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Úlohou súdov pri preskúvaní rozhodnutí správnych orgánov nie je nahrádzať ich činnosť najmä pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, preto odporkyňa v ďalšom konaní doplní dokazovanie vykonaním nového posúdenia zdravotného stavu navrhovateľa s prihliadnutím na zlepšenie jeho zdravotného stavu aj po jeho osobnom odbornom vyšetrení a po zohľadnení jeho aktuálnych zdravotných ťažkostí. V ďalšom konaní je správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, preto je jeho úlohou po doplnení dokazovania vo veci opätovne rozhodnúť.

Odvolací súd účastníkom ich náhradu nepriznal, lebo úspešný navrhovateľ ich náhradu nežiadal a žiadne trovy mu nevznikli a odporkyňa v konaní úspech nemala, preto jej náhrada trov konania nepatrí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2009

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová